

DE POSTER YDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Het abonnement is bepaald op 7 fr. binnen de stad, 8 fr. buiten de stad.
Een blad afzonderlijk, 20 centiem.
De aankondigingen, per drukregel, 15 centiem.
De reclamen, per drukregel 25 centiem.

De Postrijder verschijnt s' dingsdags, s' donderdags en zaterdags.
Men schrijft in te Tongeren bij M. COLLEE, boekdrukker uitgever van dit blad, groote markt, 20, en bij alle postdirecteurs.
Alle toezending van briefven, annoucen, geld, enz., moet gefrankeerd zijn.

TONGEREN, DEN 13 MAART.

Kiesheroforming.

Nog eenige dagen, en het ministerie zal een wet doen stemmen die zijn noodlottig bestuur moet vereeuwigen, en dus allen terugkeer naar een oprecht liberale politiek onmogelijk maken. Wij bedoelen de kieswet, en wij beginnen aanstonds met ons gezegde te staven.

Art. 4 § 3 van gemeld wetsontwerp luidt als volgt:

« De magistraten, de openbare ambtenaars, de bedienden van den Staat, der provincie, der gemeente of van openbare gestichten die er van afhangen, en 1,500 fr. jaarwilde genieten; de advocaten, de geneesheeren, de apothekers, de dienaars der eerediensten betaald door den Staat, en de lagere onderwijzers, welke ontslagen zijn van het patentregt; krachtens art. 3 der wet van 21 Maart 1819 » (worden kiezers van de provincie en de gemeente, onder voorwaarde van te bewijzen dat zij eenen leergang van middelbaar onderwijs gevolgd hebben van drie jaren ten minste, in een gesticht van openbaar of privaot onderwijs).

Er zijn thans in België:

1° 7,000 staatsambtenaars, waarvan 2,736 kiezers zijn voor de provincie, dus 5,265 nieuwe kiezers

2° 3,000 belienaars van eerediensten, waarvan 2,332 kiezers, dus 2,668 nieuwe kiezers;

3° 1,400 advocaten en procureurs, waarvan 936 kiezers, dus 444 nieuwe kiezers;

5° 1,866 gediplomeerde onderwijzers, waarvan 704 kiezers, dus 1,162 die geene kiezers zijn.

Het zijn dus de openbare ambtenaars, eene jaarwilde van 1,500 fr. genietende, de bedienden der eerediensten en de onderwijzers die er het meest bij te winnen hebben.

Van dien kant alleen ten minste 9,050 nieuwe kiezers.

Voor wat de advocaten, apothekers en geneesheeren betreft, vinden wij slechts 1,130 die geene kiezers zijn. Nu, wat die 1,130 kiezers betreft, die zullen weinig verandering te weeg brengen; immers onder hen zijn er mannen van alle politieke kleur, zoo wel ministeriëlen als katholieken en vrije liberalen en bij hen zal het ministerie zoo wel verdedigers als tegenstrevers vinden.

Maar met de 9,050 overigen is het gansch wat anders gesteld.

Nemen wij vooreerst de 5,265 ambtenaars.

Dat zijn noodzakelijk ministeriële kiezers.

Inderdaad, hoe zouden die mannen, die van het ministerie afhangen, die alles van het ministerie te verhoppen hebben, indien ze met hart en ziel aan deszelfs behoud medewerken, en integendeel alles te vreezen hebben, indien zij het ministerie niet krachtadig genoeg ondersteunen: hoe zouden die mannen, zeggen wij niet blindelings hunne stem aan hunne beschermers, aan hunne meesters geven?

Hoe zouden die mannen, die het breed of bekrompen hebben, volgens de budgetten groot of klein zijn, het ministerie niet aanbidden?

Dus 5,265 stemmen voor de doktrinaars!

Maar, zal men zeggen, langs eenen anderen kant gaat het ministerie in de 2,668 bedienaars van eerediensten ook hardnekkige vijanden vinden.

Zoo gauw niet. Verdeelen wij eerst die 2,668 kiezers in twee klassen: bedienaars van de katholieke eeredienst en bedienaars van de andere eerediensten. De eersten alleen zullen het ministerie bestrijden; de anderen zullen natuurlijk een bestuur ondersteunen, dat geene enkele gelegenheid laat voorbijgaan om de katholieken in hunne godsdienstige regten te krenken.

Voeg daar nu nog de officiers bij; (want zoo wij het wetsontwerp wel verstaan, zijn die ook kiezers, immers zij zijn *bedienden van den Staat*) en alweer hebt gij een overgroot getal ministeriële stemmers.

Met dat wetsontwerp dus kan het ministerie, zelfs in de grootste steden waar tot nu toe zijne partijgangers in minderheid waren, het bestuur, hetzij der provincie, hetzij der gemeente, uit manoen van zijnen kant doen kiezen.

En die meerderheid zal gegeven worden niet door burgers die de behoeften hunner gemeente kennen en het grootste belang in derzelve welzijn en bloei stellen, maar die meerderheid zal voortkomen van vreemdelingen die door den Staat van de eene plaats naar de andere worden gezonden, en aan allen even vreemd en onverschillig blijven.

Ziedaar eenige der menigvuldige bemerkingen, die er op het ministeriël ontwerp te maken zijn.

Wij hebben reeds getoond hoe onredelijk de maatregelen zijn welke het gouvernement neemt om de verspreiding der veenziekte te beletten. Men verbiedt den veemarkt te Tongeren waar geen enkel geval van ziekte zich getoond heeft; men oorkloft den markt te Antwerpen waar de veepest zich vooral verklaart heeft.

Men schrijft ons heden uit Antwerpen dat de besmettende tijphus zich op nieuw veropenbaard heeft in de stallen van MM. Bal en C^o stokers te Mersxem, bij Antwerpen.

Ziehier wat wij deszwaagende in het *Handelsblad* lezen:

Eene verschrikkelijke ramp is te Mersxem, dicht bij onze stad, losgebroken: de runderpest heeft zich verklaard in de stallen der stokerij van MM. Bal en C^o, aan den Deurnescheweg.

Het was dezer dagen dat in de gezegde stallen, door den veerarts M. Vanden Maagdenberg, de ziekte van een der 136 beesten bevonden en de afmaking ervan onmiddellijk bevolen werd.

De afmaking gebeurde door eenen slachter van St. Willebroeds; er werd onmiddellijk tot de begraving overgegaan.

M. Delen, veerarts van Antwerpen, die op de veenziekte eene bijzondere studie heeft gemaakt, werd door den gouverneur der provincie ter plaatse gezonden en gelastte diensvolgens het afgemaakte heest op te graven. Het vleesch was echter verdwenen; men vond niets meer dan de ingewanden.

Des nachts had men het beest ontgraven — en wat er met het vleesch gebeurd is, wordt lichtelijk begrepen. Het onderzoek bracht welbaast de waarheid aan het licht. Er zijn personen die van het ontgraven rund, stukken gekregen hadden; doch een dezer, vreezende als medeliepligtige te worden aanzien, wierp het in de vaart, alwaar het dan ook later gevonden werd.

De dader moet de slachter zijn geweest. Sedert het gebeurde, is hij dan ook plotselings verdwenen en heeft zelfs, naar men zegt, het land verlaten, om zooveel mogelijk de rechtsvaardige straf der justitie te ontgaan.

Alle maatregelen tegen het verder uitbreiden der ziekte werden niet alleen door het provinciaal bestuur, en vooral door het gemeentebestuur van Mersxem — maar ook door M. Bal genomen, die overigens van over lang zijne stallen met alle mogelijke voorzorgen omringd had.

Den 4 maart deed onder andere het gemeentebestuur van Mersxem des zondags afkondigen, dat alles wat de ziekte kon tegegaan, moest worden in acht genomen. Alle honden bij voorbeeld, moesten aan de ketting gelegd of binnen gehouden worden, en die welke loslopend werden bevonden, zouden worden afgemaakt; de cirkulatie van het vee werd verboden, buiten de baan van Breda, in beide den omtrek der gemeente.

Wat men ook zegge, wij hebben de verzekering dat iedereen in dees geval zijnen plicht heeft gedaan.

Eenige dagen bleef de stal van den stoker bestryd. De ziekte was nog niet verdwenen; zij brak welhaast met meer uitgebreidheid los. Tot dan toe had de gendarmerie de dienst gedaan; maar de burgemeester, M. Borrewater, was verplicht troepen te rekwireren om een militair kordon te maken. De gouverneur der provincie gaf den burgemeester eene uitgebreide volmacht en de maatregelen werden met de meest mogelijke strengheid genomen. M. Pycke en overheden hebben zich herhaalde keeren ter plaatse begeven; de veerartsen verlaten de stallen niet.

Alle cirkulatie van vee, of van die dieren welke de ziekten kunnen overbrengen, is nu verboden; aan den ingang der gemeente heeft het bestuur plakkaarden doen zetten, om het verbod aan ieder te doen kennen; niemand dan die welke aan het afmaken der beesten bezig zijn, kunnen aan den put, in de stallen of op die plaats komen, waar het vee wordt afgemaakt. De put, de stokerij, de stallen, worden door troepen bewaakt. Langs heen den steenweg staan posten die alle toenadering beletten.

Op dezen oogenblik zijn 52 stuks aangedaan en veroordeeld om in den grond gedolven te worden. De heele stal bevatte 136 stuks schoone beesten. Allen zijn veroordeeld; gisteren werden er 90 geslagen; vandaag zullen de overgeblevenen worden afgemaakt.

Het getal der gezonden beloopt alzo 84, waarvan het vleesch, zonder het minste gevaar, aan het verbruik kan geleverd worden.

Op een eind afstand van de stokerij is een diepen put gegraven, waarin het vleesch der afgemaakte beesten geworpen wordt. Wagens en karren, goed gestopt om het uitvloeien van bloed en andere stoffen te beletten, brengen het vleesch naar den prospect. Het stroo dat men gebruikt en waarop het wordt vervoerd, wordt

onmiddellijk op de plaats zelve verbrand. Het vleesch wordt met ongebluschte kalk bestrooid. Soldaten houden de wacht en weeren de nieuwsgierigen af.

Die wacht is wel noodig, aangezien men een dezer runderen nogmaals geprobeerd heeft, om langs achter in de stokerij te geraken. Drij mannen dooiden er rond; doch werden door de militaire posten, die de strengste orders hebben, verdreven.

Ook de stokerij, zoo als wij zeggen, is bezet. Op eene binnenplaats, aan den stal grenzende, werken een aantal slachters aan het afmaken, onder toezicht der veerartsen. M. Delen is voortdurend aanwezig. Niet alleen burgerlijke, maar ook veerartsen van het leger, waren vandaag ter plaatse.

Het is pijnljk om zien, als men de slachting van zoo veel schoone vee nagaat. Te binnenplaats, de stallen hangen zoo lang zij zijn, vol geveerde beesten; het schoonste, vette en smakelijkste vleesch dat men zien kan. Overigens, het is vleesch van gezonde beesten, die enkel en alleen uit voorzorg worden afgemaakt. Het vee dezer stallen was tegen Paaschen leverbaar.

Het toegebrachte nadeel wordt tot nu toe geschat op ongeveer 60,000 fr.

M. de burgemeester van Antwerpen heeft eene proklamatie afgekondigd volgens dewelke geen hoornvee meer uit die stad zal kunnen vervoerd worden. De veemarkt van Antwerpen is tot verder onder afgeschaft.

Meeting voor de herstelling van de koeijenmarkt.

Eene talrijke menigte in dewelke alle klassen onzer bevolking vertegenwoordigd waren, had zich verleden zondag in het Maastrichter huis vergaderd om middelen te beramen ten einde de herstelling van de wekelijkschen koeijenmarkt van Tongeren te bekomen. Wij bestatigen met genoegen dat de vergadering eenparig was om den onregtvaardigen en noodlottigen maatregel te veroordeelen welke het gouvernement ten onzen opzichte genomen heeft; niemand heeft, — ten minsten in het publiek, — de ministeriële schikkingen durven goedkeuren.

Met eenparige stemmen heeft men eene commissie genoemd die gelast zal zijn alle maatregelen te nemen ten voordeele der spoedige herstelling van onzen veemarkt. Deze commissie is zamengesteld uit MM. Joseph Michiels, L. de Tiecken de Terhove, A. Coart, L. Sweeck Springuel en F. Driessen-Berden.

Men schrijft uit Arlon, 11 maart:

De reehterijke overheid onzer stad heeft eene belangrijke ontdekking gedaan. Zij heeft geheel het materieel aangeslagen eener fabriek van valse munt, welke bestond te Stockene, op 15 minuten afstand van Arlon; twee vreemdelingen zijn aangehouden. Een der medeplichtigen, die het hoofd der hende schijnt te zijn, was afwezig, en men heeft hem nog niet kunnen aanhouden. De fabriek bestond in het maaken van stukken van 5 fr., 2 fr. 50 c. en van halven.

— *Uitselke moord.* — Zondag avond is eene verschrikkelijke moorddad te Chapelle-Wattres gepleegd. Een onderling van bij de taeltig jaren, Francis Adriaen, meer gekend onder den naam van « Spanjaard » is met ver van zijne woning op den openbaren weg vermoord.

Wij hebben in een vorig nummer dat schelmsstuk reeds gemeld, doch laten hier eenige bijzonderheden over dien moord volgen:

Adriaen is van spaansche afkomst, in 1812 werd hij door de Franschen krijgsgevangen genomen en naar ons land gebracht. Hij bewoonde gedurende verscheidene jaren de stad Ath, waar hij een kleinen handel voerde, die hem zeer voordelig ging. Over vijftien jaren huwde hij eene dochter van Grandinets en vestigde zich in de gemeente Chapelle.

Hij maakte matten, stroodkessel, enz. Een zeer werkzaam man zijnde, bespaarde hij eenige penningen en deed zich een schoon huis bouwen, waarbij hij nog eenige perceelen grond kocht.

In deze laatste tijden werd zijne vrouw ziekelijk; de Spanjaard had het ongeluk het oor te leenen aan het verzoek van een zijner neven, en stond hem zijn goed op lijfrente af. De twee huishoudens maakten maar een meer uit, maar de vrede heerschte niet lang, en de ouderling klaagde zich weldra aan zijne vrienden over de slechte behandeling van zijnen neef.

Zondag avond kwam de oude Adriaen uit de

estamnet van Gossart, waar hij zijn gewoon kaartspel had gedaan. Hij ging ten 10 ure en eenige minuten weg. Om naar zijne woning te gaan, moest Adriaen een nauwen voetweg doortrekken, in de nabijheid van welke een heuveligje staat, waarop eenig boomgewas groeit. Het is daar dat de moordenaar hem afwachtte, eenekous in de hand, waarin een steen was gewikkeld.

Met den eersten slag viel de grijsaard op den grond; het bloed stroomde uit de woude, maar kloek van gestel richtte hij zich tot twee maal op. Twee herhaalde malen viel de moordenaar zijn slachtoffer aan en sloeg hem met zijn verschrikkelijk wapen, tot dat hij hem geheel had afgemaakt, zijn moordtung op de plaats der onschuld latende.

Het lijk werd maar 's anderendaags morgens door werkheden, die zich naar hunnen arbeid begaven, ontkent. Het was geheel onkenmerklijk. Het lijk had in zijnen zak had was onaangetroefd.

Het gerecht heeft terstond een vreemdeling en den oeff desen aangehouden; zij zwoeren bij hoeg en leeg, dat zij onschuldig waren. Men heeft huiszoekingen gedaan en men zegt dat er verpletterde heeststukken zijn ontkent.

De vreemdeling, die tot hertoe nog zijnen naam niet heeft willen zeggen, is een man van dertig jaren. De andere verdachte, de neef van Adriaen is 45 jaren oud. Op het oogenblik zijner aangehouding kwam zijne vrouw in het kraam.

— Een koopman van Kamerik met een gestreepte kamertrok gekleed en met veelbloedige pantoffels geschood, ademde dinsdag Laet een zijne venster de frische lucht in, toen hij schielijk een paard, gezadeld en getoomd, op stallen draf zijn hof ziet binnen rijen, dat waarschijnlijk uit de handen van een lakkert ontsnapt was. Het was een prachtig dier en de heer V. gevorderde het verlangen gratsen te lejen in de rijkunst te nemen, het ontploft afwachten. Bij gevolg nadert hij den vervoer, steelt hem met de hand, steekt den voet in den slijpbengel, werpt flanks het been over den rug, en ziedaar onzen man in een zwerig nachig waard ernstiglyk eenen rondrijd op zijn hof makende.

Het paard, zonder twijfel beschaamd om aan de grillen van een dusdanigen rijder te gehoorzamen, verveelde zich zeer gauw met zijne oefeningen; het beemcent den galop, loopt door de koetspoort, kiest de straat, en voert zijn slag-offer in de meest bewoonde wijk der stad, het is te zeggen op de Groote Plaats, waar vele verbaasd blijft sulstaan door de buitengewoone kleeding des heeren V.

Een zijner vrienden, hem in dezen koddigen ridoutmetsende, riep hem toe:

— Maar, ter duivel, waar gaat gij alzo naar toe?

— Hij allein, weet het, antwoordt den heer V., op zijnen draver wijzende.

Inderdaad, het gevloekte paard leide zijnen rijmeister bij zijn optogten, eigenaar die zeer ongerust was over deszelfs verdwijning. Na de noodzakelijke verklaringen, keerde de heer V., die te paard en zeer schielijk gekomen was, zachtjes in een rijtuig naar huis terug. Laet ons er bijvoegen dat hij de eerste was om met zijn ongeval te lachen.

— Een vleschhouwer kwam onlangs bij eene advocaat en zeide: Mijnheer, ik wenschte wel uw advies in zeker zaak in te winnen. Kan ik den eigenaar van eenen hond, die worsten uit mijn winkel heeft gestolen, tot schadevergoeding dwingen? — Zeker. — In dat geval, wies zoo goed mij 12 stuivers te betalen, want voor zoveel worsten heeft uw hond bij mij weggenomen. De advocaat haalde het geld. Een uur later kwam de kerk van den advocaat bij den vleschhouwer, en eischte 3 fr. voor een advies wegens derstal van worsten, en de vleschhouwer moest tot zijne groote ergernis, de gevraagde som betalen.

— Een Trommelstogor. Een fijn geboor, dat mag ik zeggen, dat heb ik. Als ik een trommel hoor slaan, dan weet ik of het vel, daar hij mi overdekt is, voortkomt van een kalfke van een jaar, of wel van een twee jarig kalf.

De Tamboer-majoor. Dat is mogelijk; naar wat gij noot zult leeren, dat is een stuk met een zilveren appel zoo behendig gebruiken als ik.

Trommellen. Hoe zoo? Tamboer-majoor. Wij kwamen eens, van eene promenade militaire, de brugge te poort binnen. Daar wierp ik mijnen stok zoodanig hoog, dat ik, onder de poort, voor twee cents appels kocht, dan door de poort nacheerde, en den stok aan den anderen kant, juist als hij beneden kwam, in de hand vatte.

Een oud soldaat. Ik heb te Rome, toen ik zomaar van den Paus was, een tamboer-majoor gezien, die zoo lang was, dat als hij om twaalf ure over de plaats van Sint-Peters keek ging, men om een uur zijnen schaduw nog kon zien.